

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
demografije i useljeništva

DEMO

GRAFSKI

POJMOVNIK

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
demografije i useljenišva

DEMO GRAFSKI

POJMOVNIK

IMPRESUM

NASLOV:

Demografski pojmovnik

AUTORI:

Prof. dr. sc. Ivan Čipin

Doc. dr. sc. Petra Međimurec

NAKLADNIK:

Ministarstvo demografije i useljništva

ZA NAKLADNIKA:

Ivan Šipić

LEKTURA:

Margareta Medjurečan

OBLIKOVANJE I PRIPREMA ZA TISAK:

Zo Dizajn, obrt za usluge

TISAK:

Denona d.o.o.

NAKLADA:

1000

ISBN 978-953-46152-5-6

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001247192.

Zagreb, 2024.

Uvodna riječ

Ivan Šipić

Ministar demografije i useljeništva

Poštovane čitateljice, poštovani čitatelji,

Iznimna mi je čast kao ministar demografije i useljeništva predstaviti vam Demografski pojmovnik – novi alat za dublje razumijevanja pojmova, procesa i faktora koji oblikuju demografske politike i demografske procese u našoj Domovini. Demografski pojmovnik nastao je s ciljem da ključne promjene u društvu promatramo i analiziramo kroz prizmu demografskih promjena. Demografska kretanja oblikuju ne samo društveni, gospodarski i politički razvoj, već i život pojedinaca. Stoga je razumijevanje ključnih pojmova izuzetno važno za kreiranje javnih politika, strateških dokumenata i provedbenih mjera koje odgovaraju izazovima starenja populacije, migracija, niskih stopa fertiliteta te drugih demografskih fenomena s kojima se hrvatsko društvo suočava.

Međutim, podizanje svijesti i edukacija građana o važnosti demografskih pitanja i revitalizacije stanovništva, jednako je važna kao i proces kreiranja javnih demografskih politika. Ovim pojmovnikom izradili smo sveobuhvatan pregled ključnih pojmova i terminologije koji su bitni za razumijevanje demografskih procesa. Pojmovnik je doprinos u stvaranju informiranog društva koje je svjesno demografskih trendova i kao takvo spremno sudjelovati u njihovom oblikovanju jer je uključenost svih dionika preduvjet stvaranja održive i prosperitetne budućnosti. Sažetim prikazom najvažnijih demografskih pojmova, jednostavnim i razumljivim izričajem, daje se pregled i objašnjenje najvažnijih koncepata i termina koji se koriste u analizi populacijskih kretanja.

Demografija, kao znanost o stanovništvu od 19. stoljeća, u fokus akademskih i društvenih rasprava stavlja razvoj stanovništva u određenim društveno-ekonomskim uvjetima. Od tada do danas demografija se kao znanstvena disciplina razvijala, u velikoj mjeri evoluirala i osigurala posebno mjesto među društvenim znanostima, pružajući temelje za daljnji društveni i gospodarski razvitak.

Danas je pojam demografije nedvojbeno izašao iz uskog znanstvenog kruga te je u većoj mjeri prisutan u javnom životu – u medijima, javnim raspravama i političkim debatama. U takvim okolnostima, demografski pojmovi, iako su često u upotrebi, nerijetko su nedovoljno jasni širokoj javnosti ili se pogrešno interpretiraju. Cilj Demografskog pojmovnika je istaknuti važnost korištenja znanstvenih metoda i istraživanja u demografiji kako bi se izbjeglo tumačenje demografskih procesa na temelju osobnih svjetonazora.

Demografska pitanja nisu i ne mogu biti tema svjetonazorskih prijevora, već tema širokih društvenih rasprava i strateških dokumenta s ciljem postizanja konsenzusa o demografskoj revitalizaciji kao ključnom nacionalnom pitanju.

U suradnji sa znanstvenom zajednicom Ministarstvo demografije i useljništva želi potaknuti konstruktivan dijalog o ključnim demografskim procesima i kreiranju politika za promjene negativnih demografskih trendova u Republici Hrvatskoj. Demografski pojmovnik stoga služi kao resurs za sve one koji žele dublje razumjeti dinamiku populacije, migracije, natalitet, i ostale ključne aspekte demografskih pojmova. Uvjeren sam da ćete korištenjem ovog Pojmovnika bolje razumjeti demografske procese.

Ivan Šipić

Ministar demografije i useljništva

Predgovor

Kad je sredinom 19. stoljeća skovan pojam „demografija” i kad se počeo primjenjivati u akademskim krugovima, na današnjem teritoriju Republike Hrvatske proveden je prvi sveobuhvatni popis stanovništva. Od tad do danas demografija je u znatnoj mjeri evoluirala i osigurala si posebno mjesto među društvenim znanostima, s jasno definiranim konceptima i metodama.

Svjedoci smo vremena u kojem demografija više nije zanimljiva samo uskom krugu demografa, već je u sve većoj mjeri prisutna u medijima, javnim raspravama i političkim debatama. Demografski pojmovi često su u upotrebi, no nerijetko se pogrešno interpretiraju ili su nedovoljno jasni široj javnosti. Mnogi vjeruju da razumiju demografiju, ali redovito se susrećemo s nestručnim pristupima u tom području. Iako demografska istraživanja obuhvaćaju bitne aspekte ljudskog života, nerijetko se krivo tumače. Zbog toga je ključno istaknuti važnost upotrebe znanstvenih metoda i istraživanja u demografiji kako bi se izbjeglo tumačenje demografskih procesa na temelju osobnih svjetonazora.

Ministarstvo demografije i useljništva nastoji unaprijediti razumijevanje demografskih rasprava te smanjiti pojavu pogrešnih tumačenja i načina na koje se demografske informacije predstavljaju u javnom prostoru. Stoga je svrha ovog Pojmovnika ponuditi sažet pregled i jasno objašnjenje najvažnijih demografskih pojmova, i to jednostavnim i lako razumljivim jezikom. Vjerujemo da je to iznimno važno za razvoj informiranog društva koje može konstruktivno sudjelovati u raspravama o demografskim temama i kreiranju javnih politika u domeni demografije, oblikujući time našu demografsku budućnost.

Ovim Pojmovnikom, čiji su autori dvoje vodećih demografa u Hrvatskoj, nastojimo pružiti ne samo akademskoj zajednici već i široj javnosti pomagalo koje će omogućiti bolje razumijevanje i analizu demografskih fenomena te demografskih strategija i planova na svim razinama vlasti.

A

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
adolescentski fertilitet	<i>adolescent pregnancy; adolescent fertility</i>	Rađanje u adolescenciji, često mjereno stopom adolescentskog fertiliteta, odnosno brojem živorođenih čije su majke mlađe od 19 godina, na 1000 žena u toj dobi.
antinatalistička/ antinatalitetna politika	<i>antinatalist policy</i>	Javna politika usmjerena na usporavanje rasta stanovništva kroz ograničavanje broja rođenih (nataliteta).
asimilacija	<i>assimilation</i>	Proces u kojem nove grupe u društvu, poput doseljenika (stranaca, imigranata), postupno usvajaju kulturu i vrijednosti domicilnog stanovništva u području u koje su se doselili, odbacujući vlastite običaje i kulturu, te preuzimajući ponašanja i stavove domaćeg stanovništva.
azilant	<i>asylee</i>	Osoba koja je bila prisiljena otići iz svoje domovine i zatražiti zaštitu u drugoj zemlji, u kojoj traži azil i status izbjeglice te mogućnost trajnog nastanjenja.

B

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
<i>baby boom</i>	<i>baby boom</i>	Znatan porast broja rođenih koji se dogodio nakon Drugoga svjetskog rata tijekom kasnih 1940-ih i 1950-ih u većini razvijenih zemalja; općenito, odnosi se na razdoblje velikog rasta broja rođenih u nekoj populaciji; oprečan je pojmu <i>baby bust</i> .
<i>baby bust</i>	<i>baby bust</i>	Znatan pad broja rođenih koji se dogodio tijekom 1970-ih u većini razvijenih zemalja; općenito, odnosi se na razdoblje velikog pada broja rođenih u nekoj populaciji; oprečan je pojmu <i>baby boom</i> .
bezdjtnost (nemanje djece)	<i>childlessness</i>	Situacija u kojoj pojedinac (ili par) nema vlastite djece, bilo dobrovoljno ili nedobrovoljno.
bračna kohorta	<i>marriage cohort</i>	Skupina ljudi koja je sklopila brak unutar istoga razdoblja, na primjer iste godine.

POJAM	POJAM NA ENGLJSKOM	DEFINICIJA
bračno stanje	<i>marital status</i>	Demografska karakteristika koja se primjenjuje za klasifikaciju stanovnika prema zakonskom statusu koji se tiče braka; u Hrvatskoj zakonsko bračno stanje može biti: neoženjen/neudana, oženjen/udana, u životnom partnerstvu, razveden/na ili udovac/ica.
bruto stopa reprodukcije	<i>gross reproduction rate</i>	Broj djevojčica koje žene u prosjeku rode, pod pretpostavkom da sve žene dožive kraj svoje reproduktivne dobi i da se ne mijenjaju godišnje stope po kojima rađaju žensku djecu; usporediti s definicijom totalne stope fertiliteta i neto stope reprodukcije.
		
POJAM	POJAM NA ENGLJSKOM	DEFINICIJA
cirkularna migracija	<i>circular migration</i>	Vrsta migracije koja obuhvaća opetovana preseljenja s mjesta podrijetla na neko odredište ili više njih; uključuje ciklično i privremeno kretanje, pri čemu se migranti vraćaju u svoje mjesto podrijetla nakon određenog vremena provedenog na drugoj lokaciji zbog poslovnih ili drugih razloga.

D

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
<i>de facto</i> populacija	<i>de facto</i> <i>population</i>	Populacija koja je fizički prisutna na određenom području u trenutku popisivanja; uključuje stanovnike zatečene na tom mjestu u vrijeme popisa, bez obzira na to imaju li tamo prebivalište ili ne.
<i>de jure</i> populacija	<i>de jure population</i>	Populacija koja uobičajeno, redovito ili zakonski živi na određenom području; uključuje stanovnike koji pravno pripadaju tom mjestu, bez obzira na to jesu li ili nisu u vrijeme popisa tamo fizički prisutni; vidjeti i definiciju uobičajenog mjesta stanovanja.
demografija	<i>demography</i>	Znanost o stanovništvu, koja proučava veličinu stanovništva, promjene u broju stanovnika, demografske procese, razmještaj stanovništva, demografske strukture i demografske karakteristike.

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
demografija obitelji	<i>family demography</i>	Dio demografije koja se bavi proučavanjem obitelji; fokusira se na obiteljsku strukturu i dinamiku, što uključuje procese koji dovode do formiranja obitelji (kao što su brak, kohabitacija, rađanje i posvajanje djece), ali i njezino raskidanje (kao što su razvod, razdvojenost i smrt).
demografska dividenda	<i>demographic dividend</i>	Potencijal za brzi ekonomski razvoj koji proizlazi iz promjena u dobnoj strukturi stanovništva tijekom procesa demografske tranzicije; kad fertilitet padne, smanjuje se udio mladog stanovništva koje treba uzdržavati, u odnosu na stanovništvo u radnoj dobi, što otvara prostor (takozvani prozor prilike) za ekonomski uzlet jer je mnogo stanovnika u radno sposobnoj dobi, a relativno malo ekonomski „ovisnih“; međutim, s vremenom, zbog niskog fertiliteta, stanovništvo počinje starjeti, što ponovno povećava broj stanovnika (ovog puta starijih) koje treba uzdržavati, pa se prozor prilike s vremenom zatvara; zemlje s uporno visokim stopama fertiliteta nisu u mogućnosti iskoristiti demografsku dividendu zbog visokog udjela djece.

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
demografska mjera	<i>demographic measure</i>	Može imati više značenja; pokazatelj kojim se mjere demografski događaji; u drugom značenju, javne politike koje imaju demografske učinke; specifična akcija nekog tijela javne vlasti koja izravno ili neizravno utječe na demografske procese.
demografska piramida	<i>population pyramid</i>	Grafikon koji prikazuje broj ili postotak stanovnika prema dobi i spolu, s muškarcima obično na lijevoj strani i ženama na desnoj strani X-osi te dobnim skupinama na Y-osi, pri čemu su najmlađi na dnu; u tradicionalnim društvima s visokom stopom nataliteta demografska piramida ima široku bazu s velikim brojem djece i mladih, dok su starije dobne skupine malobrojne; međutim, u razvijenim zemljama, gdje je stopa nataliteta u posljednjim desetljećima pala i ostala ispod stope mortaliteta, oblik piramide mijenja se i poprima oblik urne s manjim brojem djece i mladih u bazi te širokim srednjim slojem, ali i sve većim brojem starijih.
demografska revitalizacija	<i>demographic revitalisation</i>	Obnavljanje stanovništva koje se smanjuje; uključuje strategije i politike vezane uz fertilitet i migraciju, s fokusom na održavanje i oživljavanje populacije nekog područja.

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
demografska stopa	<i>demographic rate</i>	Broj demografskih događaja određene vrste u danom razdoblju u odnosu na broj ljudi koji su u tom istom razdoblju mogli doživjeti te događaje; stope u demografiji najčešće se izražavaju na 1000 stanovnika, odnosno u promilima.
demografska tranzicija	<i>demographic transition</i>	Model i teorija u demografiji; prijelaz s visokih stopa nataliteta i mortaliteta na niske stope nataliteta i mortaliteta, do kojeg prije svega dolazi zbog industrijalizacije i modernizacije; pad stope mortaliteta obično započinje prije pada stope nataliteta, što izaziva (velik) rast broja stanovnika tijekom razdoblja demografske tranzicije.
demografski momentum	<i>population momentum</i>	Rast (ili pad) populacije koji se pripisuje visokom (ili niskom) udjelu stanovnika u reproduktivnoj dobi; može biti pozitivan i negativan: pozitivan momentum odnosi se na mogućnost da se rast stanovništva nastavi i nakon što fertilitet padne na zamjensku razinu zbog relativno visoke koncentracije ljudi u reproduktivnoj dobi, a negativan momentum odnosi se na mogućnost da se pad stanovništva nastavi i nakon što fertilitet poraste na zamjensku razinu zbog relativno niske koncentracije ljudi u reproduktivnoj dobi; razlog je

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
demografski procesi	<i>demographic processes</i>	daljnjeg rasta populacije u zemljama u razvoju (tj. zemljama s vrlo mladom dobnom strukturom) i unatoč padu fertiliteta.
demografsko starenje	<i>population ageing</i>	Proces tijekom kojeg u ukupnom stanovništvu udjeli odraslih i starijih rastu, dok udjeli djece i mladih padaju; rezultira povećanjem srednje ili medijalne dobi populacije, odnosno povećanjem udjela osoba u dobi od 65 i više godina u stanovništvu; javlja se kad stope fertiliteta padaju, dok očekivano trajanje života u starijoj dobi raste; u nekim zemljama demografsko starenje javlja se i zbog iseljavanja mladih; populacije se za razliku od ljudi mogu i pomladiti.
depopulacija	<i>depopulation</i>	Pad broja stanovnika na nekom području; pojam koji se često upotrebljava kad se želi naglasiti znatno smanjenje broja stanovnika.

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
dob	<i>age</i>	Godine neke osobe, odnosno trajanje nečijeg života; u demografiji se često pravi razlika između navršene, kalendarske i točne dobi, pri čemu navršena dob obično označava dob na posljednji rođendan, kalendarska dob odnosi se na dob koja se postiže ulaskom u novu kalendarsku godinu, dok točna dob precizno mjeri vrijeme od rođenja.
dob na posljednji rođendan	<i>age at last birthday, age in completed years</i>	Dob u navršenim godinama života; može se shvatiti kao broj rođendana do nekog (referentnog) datuma.
dob navršena tijekom (kalendarske) godine	<i>age reached during the (calendar) year</i>	Broj godina života postignutih u kalendarskoj godini; računa se tako da se od godine na koju se podaci odnose oduzme godina rođenja; na primjer, sve osobe rođene 1954. godine tretiraju se kao 70-godišnjaci tijekom cijele 2024. godine.
dobna kohorta	<i>age cohort</i>	Vidjeti: kohorta rođenih.
dobno-spolna piramida	<i>age-sex pyramid</i>	Vidjeti: demografska piramida.
dobno-spolna struktura stanovništva	<i>population structure by age and sex</i>	Broj ili udio ukupnog stanovništva nekog područja u svakoj dobi ili dobnoj skupini prema spolu.

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
domicilno stanovništvo	<i>native-born population</i>	Osobe koje su rođene u zemlji u kojoj žive; izraz koji se često primjenjuje kako bi se napravila razlika između osoba koje su rođene u zemlji i osoba koje su rođene u inozemstvu (i doselile su se u promatranu zemlju).
doznaka	<i>remittance</i>	Novac koji šalju strani radnici članovima svoje obitelji ili kućanstva u matičnoj državi.
druga demografska tranzicija	<i>second demographic transition</i>	Teorija u demografiji koja opisuje promjene u demografskim i društvenim strukturama u industrijaliziranim društvima koje su započele tijekom druge polovine 20. stoljeća, a uključuju pad stope fertiliteta na niske razine, kasnije prvo roditeljstvo, promjene u braku i partnerstvima, porast stope razvoda i sl.; naglašava se prelazak s tradicionalnih vrijednosti na slobodu izbora i samoostvarenost, pogotovo među ženama, što dovodi do raznolikosti u životnim aranžmanima, poput izvanbračne kohabitacije, samačkog života, razvoda i sl.; naziva se „drugom“ tranzicijom kako bi se istaknule razlike u odnosu na izvornu ili „prvu“ demografsku tranziciju, koja se fokusira na pad stopa mortaliteta i fertiliteta s visokih razina na niske razine, dok se druga demografska tranzicija fokusira na daljnji pad stope fertiliteta.

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
dugovječnost	<i>longevity</i>	Duljina života pojedinca; na agregatnoj razini, prosječna duljina života kohorte rođenih; u tom slučaju dugovječnost mjeri koliko dugo članovi neke populacije mogu očekivati da će u prosjeku živjeti i često se izražava kao očekivano trajanje života.
dvoroditeljska obitelj	<i>two-parent family</i>	Tip obitelji koja se sastoji od dva roditelja s djecom (biološkom ili posvojenom), na primjer bračni par s djecom, izvanbračni par s djecom ili životni (istospolni) partneri s djecom.
		
POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
ekstrapolacija	<i>extrapolation</i>	Tehnika za projiciranje broja stanovnika ili nekih drugih demografskih varijabli, koja pretpostavlja da će se prošli trendovi, primjerice u demografskom rastu ili padu, nastaviti u budućnosti.
emigracija	<i>emigration</i>	Proces odlaska iz jedne zemlje radi trajnog ili privremenog useljenja u drugu zemlju.

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
epidemiološka tranzicija	<i>epidemiologic transition</i>	Promjene u zdravlju i smrtnosti do kojih dolazi u procesu razvoja; uključuje prijelaz s visoke učestalosti zaraznih i parazitskih bolesti, koje su najviše pogađale dojenčad i malu djecu, prema niskoj smrtnosti od tih bolesti i povećanju učestalosti degenerativnih i kroničnih bolesti, od kojih najviše umiru starije osobe.
etnicitet	<i>ethnicity</i>	Pojam koji označava razlikovanje skupina ljudi prema njihovim zajedničkim obilježjima, poput kulturnih praksi, jezika, kuhinje, tradicija i društvenih obrazaca, koja proizlaze iz zajedničkog nasljeđa i kulture, a ne uključuju biološke ili tjelesne razlike kao što je rasa.
		
POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
fekunditet	<i>fecundity</i>	U demografiji, plodnost; fiziološka (biološka) sposobnost sudjelovanja u reprodukciji, koja može ili ne mora rezultirati roditeljstvom; fertilitet se, s druge strane, odnosi na ostvarenje te potencijalne plodnosti, tj. na rađanje (imanje) djeteta.

POJAM	POJAM NA ENGLJSKOM	DEFINICIJA
fertilitet	<i>fertility</i>	U demografiji, pojam koji pokazuje koliko djece roditelji imaju; ostvareni reproduktivni učinak pojedinca, para, grupe ili čitave populacije; jedan od triju osnovnih demografskih procesa.
formalna demografija	<i>formal demography</i>	Grana demografije koja je usmjerena na matematičku i statističku analizu demografskih podataka; demografske pojave i procese objašnjava ili predviđa isključivo na temelju drugih demografskih varijabli.

G

POJAM	POJAM NA ENGLJSKOM	DEFINICIJA
generacija	<i>generation</i>	Ljudi rođeni u istom razdoblju; slično pojmu kohorta rođenih, premda je generacija širi koncept, često povezan s kulturnim i povijesnim identitetom; može se odnositi i na druge koncepte u demografiji, poput prosječne dobi pri rađanju djeteta (pokazuje vrijeme potrebno da se jedna generacija zamijeni drugom, a računa se kao vrijeme između rođenja djeteta i rođenja roditelja, obično majke).

I

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
imigracija	<i>immigration</i>	Proces dolaska u jednu zemlju iz druge radi trajnog ili privremenog preseljenja.
imigrant	<i>immigrant</i>	Osoba koja se doseli u zemlju iz koje nije podrijetlom s namjerom da se trajno ili privremeno nastani u toj zemlji.
incidencija, stopa incidencije	<i>incidence, incidence rate</i>	Broj osoba koje u određenom razdoblju oboljevaju od neke bolesti na 1000 stanovnika izloženih riziku oboljenja od te bolesti; varira u rasponu, pa se za jasnije izražavanje može upotrijebiti bilo koja konstanta (na primjer, na 100, 1000 ili 100.000 stanovnika) ovisno o kontekstu.
indeks starenja	<i>ageing index</i>	Pokazatelj demografskog starenja; računa se kao broj starijih, onih u dobi od 65 i više godina, na 100 djece mlađe od 15 godina; alternativna verzija, koja se danas rjeđe upotrebljava, jest odnos broja starijih, onih u dobi od 60 i više godina, na 100 mlađih od 20 godina.

POJAM	POJAM NA ENGLJESKOM	DEFINICIJA
institucionalno kućanstvo	<i>institutional household</i>	Kućanstvo koje osnivaju pravne ili fizičke osobe i čine ga ljudi smješteni u ustanove poput domova umirovljenika, institucija za trajno zbrinjavanje djece i odraslih, bolnica za dugotrajni smještaj neizlječivih bolesnika, samostana i sl.
integracija	<i>integration</i>	Proces prilagodbe imigranata društvu u zemlji u koju su se doselili; stjecanje jezičnih, kulturnih, socijalnih, ekonomskih i drugih vještina te prilagodba na norme i vrijednosti u zemlji u koju su se doselili, s ciljem postizanja punopravna sudjelovanja u zajednici.
interpolacija	<i>interpolation</i>	Tehnika koja se primjenjuje za procjenu broja stanovnika ili drugih demografskih varijabli za određeno razdoblje za koje nemamo izravne podatke; omogućuje izračunavanje procijenjenih vrijednosti za vremenske točke između dva poznata podatka, poput godina između dvaju popisa stanovništva.
izbjeglica	<i>refugee</i>	Osoba koja je prisiljena prijeći međunarodnu granicu i napustiti svoju zemlju zbog opravdana straha od progona, rata ili nasilja ili zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog uvjerenja; izbjeglice

POJAM

POJAM
NA ENGLISKOM

DEFINICIJA

traže sigurnost i zaštitu od opasnosti koje ih ugrožavaju u njihovoj matičnoj zemlji.

J

POJAM

POJAM
NA ENGLISKOM

DEFINICIJA

jednadžba
demografskoga
knjigovodstva

*demographic
balancing
equation*

Vidjeti: osnovna demografska
jednadžba.

jednoobiteljsko
kućanstvo

*one-family
household*

Kućanstvo u kojem su svi članovi
ujedno članovi iste obitelji.

jednoroditeljska
obitelj

*single-parent
family*

Tip obitelji koja se sastoji od
majke s djecom ili oca s djecom
neovisno o dobi djeteta; takve
obitelji obično su rezultat rađanja
izvan braka, razvoda, razdvajanja
ili smrti supružnika/partnera.

K

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
koeficijent (omjer) djeteta – žena	<i>child-woman ratio</i>	Broj djece mlađe od 5 godina na 1000 žena u dobi od 15 do 44 ili od 15 do 49 godina u određenoj godini; mjera fertiliteta koja se temelji na osnovnim podacima iz popisa stanovništva ili ankete; primjenjuje se ako preciznije informacije o fertilitetu nisu dostupne iz drugih izvora (kad nema vitalne statistike).
koeficijent (omjer) dobne ovisnosti	<i>age-dependency ratio</i>	Pokazatelj „opterećenosti“ stanovništva radne dobi (koje obično uključuje osobe u dobi od 15 do 64 godine) ekonomski neaktivnim osobama, odnosno onima koji su premladi ili prestari da bi bili ekonomski produktivni (što obično uključuje osobe mlađe od 15 godina i one u dobi od 65 i više godina); ne uzima u obzir činjenicu da se u velikom dijelu svijeta ljudi ne počinju zapošljavati s 15 godina i ne prestaju raditi (ili na druge načine ekonomski doprinositi) sa 65 godina; ukupni omjer dobne ovisnosti dobiva se zbrajanjem omjera dobne ovisnosti djece (mladih) i omjera dobne ovisnosti starijih.

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
koeficijent (omjer) dobne ovisnosti djece (mladih)	<i>child (young-age) dependency ratio</i>	Pokazatelj „opterećenosti“ stanovništva radne dobi djecom; u razvijenim zemljama često se u omjer stavlja broj mladih u dobi od 0 do 19 godina i broj radno sposobnih u dobi od 20 i više godina.
koeficijent (omjer) dobne ovisnosti starijih	<i>old-age dependency ratio</i>	Pokazatelj „opterećenosti“ stanovništva radne dobi starijima; u razvijenim zemljama često se u omjer stavlja broj starijih u dobi od 65 i više godina i broj radno sposobnih u dobi od 20 i više godina.
koeficijent (omjer) pobačaja	<i>abortion ratio</i>	Broj pobačaja na 100 ili na 1000 živorođene djece u određenoj godini.
koeficijent (omjer) potencijalne potpore	<i>potential support ratio</i>	Broj stanovnika radne dobi (od 15 do 64 ili od 20 do 64 godine) u odnosu na broj starijih osoba (u dobi od 65 i više godina); važan pokazatelj ekonomske „opterećenosti“ produktivnog dijela populacije starijima (često umirovljenicima).

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
koeficijent (omjer) spolova	<i>sex ratio</i>	Broj muškaraca na 100 žena u nekoj populaciji; u nekim zemljama računa se kao broj žena na 100 muškaraca i tad se naziva koeficijentom feminiteta; može se računati za ukupno stanovništvo, pri rođenju ili za konkretnu dob; omjer spolova pri rođenju u većini zemalja iznosi oko 105 dječaka na 100 djevojčica, a nakon rođenja vrijednosti variraju prema dobi zbog različitih obrazaca u mortalitetu i migraciji za muškarce i žene.
koeficijent maskuliniteta	<i>masculinity ratio</i>	Vidjeti: koeficijent (omjer) spolova.
koeficijent mladosti ili udio mladih u populaciji	<i>proportion of people under age 15</i>	Udio djece mlađe od 15 godina u ukupnom stanovništvu; rjeđe nego u prošlosti, može se računati i kao udio osoba mlađih od 20 godina u ukupnom stanovništvu.
koeficijent starosti ili udio starijih u populaciji	<i>proportion of aged persons</i>	Udio starijih u dobi od 65 i više godina u ukupnom stanovništvu; rjeđe nego u prošlosti, može se računati i kao udio starijih u dobi od 60 i više godina u ukupnom stanovništvu.
koeficijent, omjer	<i>ratio</i>	U demografiji, bilo koji broj podijeljen s nekim drugim brojem; opisuje odnos između dva broja, na primjer broj muškaraca na 100 žena, broj starijih na 100 djece i sl.

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
kohabitacija	<i>cohabitation</i>	Životni aranžman u kojem par zajedno živi izvan braka ili registriranog partnerstva.
kohorta	<i>cohort</i>	U demografiji, ljudi koji dijele nešto zajedničko, odnosno koji nešto započinju u isto vrijeme; na primjer ljudi rođeni iste kalendarske godine čine kohortu rođenih, a ljudi koji su se vjenčali iste kalendarske godine čine bračnu kohortu; kad se demografi koriste pojmom „kohorta“ bez dodatka, obično misle na kohortu rođenih.
kohorta rođenih	<i>birth cohort</i>	Ljudi rođeni tijekom određenog razdoblja, obično tijekom jedne kalendarske godine ili više njih (najčešće tijekom petogodišnjeg razdoblja).
kohortna analiza	<i>cohort analysis</i>	Analiza demografskog ponašanja kohorte kroz vrijeme; primjerice, analiza fertiliteta kohorte žena rođenih u 1950-ima tijekom njihove reproduktivne dobi; usporediti s periodskom analizom.
kohortna mjera	<i>cohort measure</i>	Pokazatelj koji proizlazi iz kohortne analize.

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
kohortni fertilitet	<i>cohort fertility</i>	Fertilitet kohorte rođenih koja je obično završila svoje reproduktivno razdoblje ili je blizu njegova kraja; kohortna stopa fertiliteta pokazatelj je prosječnog broja živorođene djece i stvarni je pokazatelj razine fertiliteta u nekoj zemlji; usporediti s definicijom periodskog fertiliteta.
kohortni mortalitet	<i>cohort mortality</i>	Mortalitet kohorte rođenih čiji članovi najčešće više nisu živi; kohortni pristup u analizi mortaliteta primjenjuje se kako bi se pratili obrasci smrtnosti tijekom života među generacijama.
kohortno- komponentna projekcija	<i>cohort-component projection</i>	Najčešće primjenjivana metoda za projiciranje stanovništva, koja uzima u obzir komponente odnosno sastavnice promjene broja stanovnika (fertilitet, mortalitet i migraciju) te dobno-spolnu strukturu stanovništva; obuhvaća raščlambu stanovništva prema dobi i spolu i projiciranje buduće veličine svake dobne kohorte vodeći računa o tri glavne komponente promjene broja stanovnika (odatle potječe ime metode).
kontracepcija	<i>contraception</i>	Vidjeti: kontrola rađanja.
kontrola rađanja	<i>birth control</i>	Metode sprečavanja trudnoće među spolno aktivnim osobama.

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
kružna migracija	<i>circular migration</i>	Vidjeti: cirkularna migracija.
kućanstvo	<i>household</i>	Ljudi koji zajedno stanuju te za sebe osiguravaju hranu i osnovne životne potrebe; mogu, ali ne moraju biti u srodstvu; primjerice, kućanstvo mogu činiti prijatelji ili sustanari; osoba može živjeti sama i tad čini samačko kućanstvo.
kućanstvo proširene obitelji	<i>extended family household</i>	Kućanstvo koje obuhvaća jednu užu obitelj i najmanje jednog člana koji ne pripada toj užoj obitelji, kao što su djed, baka, stric, ujak, tetka i sl.
kvantum	<i>quantum</i>	U demografiji, obično se odnosi na broj odnosno količinu demografskih događaja koji se pojavljuju tijekom određenoga razdoblja, na primjer broj živorođenih.
		
POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
medijalna dob	<i>median age</i>	Dob koja dijeli populaciju na dvije brojčano jednake skupine, pri čemu je polovina ljudi mlađa, a polovina starija od te dobi.

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
međunarodni migrant	<i>international migrant</i>	Imigrant i emigrant.
migracija	<i>migration</i>	Kretanje ljudi preko određene granice s ciljem trajne ili privremene promjene prebivališta; dijeli se na međunarodnu (vanjsku) migraciju (migracija između zemalja) i unutarnju migraciju (migracija unutar zemlje); mehaničko kretanje stanovništva; jedan od osnovnih demografskih procesa.
migracijski saldo	<i>migration balance</i>	Vidjeti: neto migracija.
morbiditet	<i>morbidity</i>	Pobol, pokazatelj zdravstvenog stanja populacije; odnosi se na pojavu i učestalost bolesti, ozljeda i invalidnosti u ukupnom stanovništvu, određenoj dobnoj skupini ili kohorti.
mortalitet	<i>mortality</i>	Smrtnost, umiranje kao sastavnica promjene broja stanovnika; učestalost smrti u populaciji; sastavnica prirodnog kretanja stanovništva; jedan od osnovnih demografskih procesa.
mortalitet djece	<i>child mortality</i>	Mortalitet djece mlađe od 5 godina.

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
mortalitet dojenčadi	<i>infant mortality</i>	Mortalitet djece koja još nisu navršila godinu dana.
mortalitet majki, omjer mortaliteta majki	<i>maternal mortality, maternal mortality ratio</i>	Žene umrle zbog komplikacija tijekom trudnoće, pri porođaju ili do godinu dana nakon porođaja; broj umrlih majki na 100.000 živorođenih u određenoj populaciji unutar jedne kalendarske godine.
mortalitet odraslih	<i>adult mortality</i>	Mortalitet u dobi od 15 i više godina; u nekim primjenama mortalitet odraslih isključivo se odnosi na smrtnost u dobi od 15 do 60 godina radi usporedbe sa smrtnošću u starijoj dobi (u dobi od 60 i više godina).
mrtvorodeni	<i>stillbirths</i>	Djeca rođena bez znakova života nakon 22. tjedna trudnoće ili s porođajnom težinom od 500 grama ili više; ne uključuje novorođenčad koja su rođena živa, ali su umrla ubrzo nakon rođenja.

N

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
natalitet	<i>natality</i>	Rodnost, rađanje kao sastavnica promjene broja stanovnika; učestalost rađanja u populaciji; sastavnica prirodnog kretanja stanovništva; jedan od osnovnih demografskih procesa.
nedokumentirani (nezakoniti) imigrant	<i>undocumented (illegal) immigrant</i>	Stranac koji nezakonito ulazi u zemlju, u njoj boravi ili radi bez odgovarajućeg ovlaštenja ili protivno imigracijskim zakonima te zemlje; uključuje ulazak u zemlju bez kontrole ili bez potrebnih dokumenata te nezakonit boravak u zemlji, primjerice prekoračenje trajanja turističke ili studentske vize ili nedostatak pravne dokumentacije za boravak; mnogi smatraju da je izraz „nezakoniti ili ilegalni imigrant“ neprimjeren jer kriminalizira osobu umjesto čina neovlaštenog ulaska ili boravka.
neobiteljsko kućanstvo	<i>non-family household</i>	Kućanstvo u kojem svi članovi nisu ujedno i članovi iste obitelji, na primjer kućanstvo čiji su članovi prijatelji, sustanari koji nisu u srodstvu, a u ovu kategoriju pripada i samačko kućanstvo.

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
neto migracija	<i>net migration (migration balance)</i>	Razlika između broja doseljenih u neko područje i odseljenih iz nekog područja u određenome razdoblju, često jednoj kalendarskoj godini; može se računati za vanjsku, unutarnju i ukupnu migraciju.
nulti rast stanovništva, nulti demografski rast	<i>zero population growth</i>	Situacija demografske ravnoteže, odnosno situacija u kojoj broj stanovnika niti raste niti pada, a znači da je zbroj živorođenih i doseljenih jednak zbroju umrlih i odseljenih; u zatvorenoj populaciji bez migracije, nulti rast postiže se kad je broj živorođenih jednak broju umrlih.
nupcijalitet	<i>nuptiality</i>	Učestalost, obilježja i disolucija (raskid) brakova i partnerstava u populaciji.
		
POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
obitelj	<i>family</i>	Dvije osobe ili više njih koje su međusobno povezane brakom ili partnerstvom, rođenjem ili posvajanjem; srodstvena zajednica.

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
obiteljska politika	<i>family policy</i>	U širem smislu, sve što država čini za obitelji; skup javnih politika usmjerenih na obitelji s (uzdržavanom) djecom i na povećanje njihove razine blagostanja; prema užoj definiciji, uključuje naknade i usluge koje su isključivo usmjerene na parove s djecom ili samohrane roditelje s djecom; prema široj definiciji, uključuje sve javne politike koje mogu utjecati na blagostanje obitelji, što obuhvaća politike i usluge vezane uz javni prijevoz, zdravstvo, imigraciju, obrazovanje, stanovanje i sl.
obiteljsko kućanstvo	<i>family household</i>	Kućanstvo koje se sastoji od barem dva člana jedne uže obitelji.
očekivano trajanje zdravog života	<i>healthy life expectancy</i>	Očekivani prosječan broj godina života u dobrom zdravlju, odnosno bez težih bolesti i invaliditeta; ovaj pokazatelj kombinira podatke o mortalitetu s podacima o morbiditetu.
očekivano trajanje života pri rođenju (u određenoj dobi)	<i>life expectancy at birth (at certain age)</i>	Prosječan broj preostalih godina života za osobu koja je doživjela određenu dob pod pretpostavkom da se trenutačne razine mortaliteta prema dobi održe do kraja života te osobe; kad se računa za novorođenčad (pri rođenju), pokazuje prosječno trajanje života za novorođenče, uz uvjet da se stope smrtnosti prema

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
odljev mozgov	<i>brain drain</i>	dobi ne mijenjaju (tj. da ostanu iste kao u kalendarskoj godini ili razdoblju za koje se pokazatelj računa); budući da pretpostavlja konstantne stope mortaliteta, riječ je o hipotetičnoj mjeri, a stvarne stope mortaliteta mogu se mijenjati (obično se poboljšavaju) tijekom života; zbog te pretpostavke ponajprije je pokazatelj trenutačnih zdravstvenih uvjeta; najčešće je citirana mjera očekivanoga životnog vijeka u komparativnim analizama; razlikuje se prema spolu, stoga se obično odvojeno računa za muškarce i za žene; računa se iz tablice doživljenja.
odvojeni zajednički život	<i>living apart together (LAT)</i>	Iseljavanje visokokvalificirane i visokoobrazovane radne snage iz zemlje, obično prema zemljama koje pružaju bolje ekonomske i socijalne uvjete (primjerice, liječnici ili inženjeri koji napuštaju zemlju u razvoju kako bi radili u razvijenijoj zemlji).
opća (sirova) stopa	<i>crude rate</i>	Stopa učestalosti bilo kojeg demografskog događaja koja se računa za čitavu populaciju, odnosno na, primjerice, 1000 stanovnika.

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
opća stopa fertiliteta	<i>general fertility rate</i>	Broj živorođenih na 1000 žena u reproduktivnoj dobi (za izračune u statističke svrhe reproduktivna dob najčešće počinje s 15, a završava s 49 godina).
opća stopa mortaliteta	<i>crude death rate</i>	Broj umrlih na 1000 stanovnika u nekoj populaciji u zadanome razdoblju (obično unutar jedne kalendarske godine).
opća stopa nataliteta	<i>crude birth rate</i>	Broj živorođenih na 1000 stanovnika u nekoj populaciji u zadanome razdoblju (obično unutar jedne kalendarske godine); u svakodnevnom govoru stopa nataliteta često se pogrešno zamjenjuje s ukupnom stopom fertiliteta (TFR-om).
osnovna demografska jednadžba	<i>demographic balancing equation</i>	Jednadžba koja pokazuje da je veličina populacije nekog područja na kraju vremenskog intervala jednaka veličini populacije na početku tog intervala uvećanoj za broj živorođenih i doseljenih, a umanjenoj za broj umrlih i odseljenih; u biti pokazuje da se veličina populacije nekog područja može mijenjati samo zbog tri vrste događaja: rođenja, umiranja i migracije; najjednostavnija metoda za izračunavanje promjene u broju stanovnika tijekom vremena.

P

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
paritet	<i>parity</i>	Broj živorođene djece koju je žena dosad rodila; primjerice, ako je paritet dva, to se odnosi na žene koje su dosad rodile dvoje živorođene djece, a ako govorimo o nultom paritetu, posrijedi su žene koje nemaju živorođene djece; paritetna progresija odnosi se na progresiju/prijelaz na sljedeće dijete.
periodska analiza	<i>period analysis</i>	Analiza demografskog ponašanja koja se odnosi na određeno razdoblje; daje nam sliku, tj. presjek stanja u nekoj populaciji u definiranom razdoblju – primjerice, unutar jedne kalendarske godine; usporediti s kohortnom analizom.
periodska mjera	<i>period measure</i>	Pokazatelj koji proizlazi iz periodske analize; mnoge demografske stope računaju se iz periodskih podataka (tj. podataka koji se odnose na određeno razdoblje), pa ih nazivamo periodskim stopama (jedan je primjer periodske stope i totalna stopa fertiliteta).

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
periodski fertilitet	<i>period fertility</i>	Razina fertiliteta u određenom razdoblju, tipično u jednoj kalendarskoj godini, koja održava reproduktivno ponašanje populacije u tom razdoblju; najčešće se mjeri stopom ukupnog fertiliteta, ali uključuje i jednostavnije pokazatelje kao što je stopa nataliteta; usporediti s definicijom kohortnog fertiliteta.
periodski mortalitet	<i>period mortality</i>	Razina mortaliteta u određenom razdoblju, tipično u jednoj kalendarskoj godini, koja odražava smrtnost populacije u tom razdoblju; najčešće se mjeri očekivanim trajanjem života, ali uključe i jednostavnije pokazatelje kao što je stopa mortaliteta.
planiranje obitelji	<i>family planning</i>	Metode kontrole rađanja kojima se pojedinci koriste s ciljem da imaju broj djece koji žele i kada žele.
popis stanovništva	<i>census</i>	Prebrojavanje neke populacije i prikupljanje podataka o njezinim obilježjima (demografskim, ekonomskim, socijalnim i dr.); obično se provodi svakih deset ili pet godina u točno specificiranome vremenskom trenutku.
populacija	<i>population</i>	U demografiji, ukupan broj stanovnika određenog područja u određenom trenutku; može se definirati ovisno o području interesa, na primjer populacija

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
		žena reproduktivne dobi, populacija studenata, radno aktivna populacija itd.
populacijska eksplozija	<i>population explosion</i>	Popularan izraz koji se odnosi na brz i znatan porast broja stanovnika, na svjetskoj razini osobito od Drugoga svjetskog rata; posljedica mnogo veće stope nataliteta od stope mortaliteta.
populacijska implozija	<i>population implosion</i>	Popularan izraz koji se odnosi na brz i znatan pad broja stanovnika; oprečno pojmu populacijska eksplozija.
populacijska politika	<i>population policy</i>	Skup mjera i akcija kojima neko tijelo javne vlasti eksplicitno ili implicitno, odnosno izravno ili neizravno djeluje na demografske procese (mortalitet, fertilitet i migraciju).
populacijske studije	<i>population studies</i>	Dio demografije u sklopu kojeg se proučavaju demografske varijable u odnosu s drugim, nedemografskim varijablama; općenito, odnosi se na područje koje se bavi istraživanjem stanovništva (populacija) iz multidisciplinarnih perspektive.
povratna migracija	<i>return migration</i>	Migracija u kojoj se osoba vraća u prijašnje mjesto prebivališta.

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
prenapučenost	<i>overpopulation</i>	Situacija prevelikog broja stanovnika na nekom području, pri čemu broj ljudi premašuje održivost gospodarstva i okoliša.
prevalencija, stopa prevalencije	<i>prevalence, prevalence rate</i>	Učestalost bolesti u populaciji u određenom trenutku; stopa prevalencije pokazuje broj ljudi zahvaćenih određenim stanjem s obzirom na ukupnu populaciju izloženu riziku oboljenja; najčešće se izražava na 1000 ili 100.000 stanovnika; stopa prevalencije uključuje sve poznate slučajeve koji nisu rezultirali smrću, izlječenjem ili remisijom, kao i nove slučajeve koji se razvijaju tijekom određenog razdoblja.
prirodni fertilitet	<i>natural fertility</i>	Razina fertiliteta koja se postiže bez namjerne kontrole rađanja.
prirodni prirast	<i>natural increase</i>	Razlika između broja živorođenih i broja umrlih u nekom razdoblju; negativan je kad broj umrlih premašuje broj živorođenih i tad govorimo o prirodnom padu; opisuje za koliko se populacija „prirodno“ povećala ili smanjila (bez migracije).
privatno kućanstvo	<i>private household</i>	Kućanstvo koje čini jedna osoba koja živi u zasebnoj stambenoj jedinici (samačko kućanstvo) ili kućanstvo koje čini skupina ljudi (dvoje ili više) koji zajedno žive u stambenoj jedinici i dijele životne

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
projekcije stanovništva	<i>population projections</i>	troškove (višečlano kućanstvo); ne obuhvaća institucionalna kućanstva (primjerice, domove za pružanje usluga njege i stanovanja).
promjena broja stanovnika	<i>population change</i>	Izračun budućih promjena u broju stanovnika, pod zadanim pretpostavkama o budućim trendovima u stopama fertiliteta, mortaliteta i migracije; demografi često izrađuju projekcije za istu populaciju u više scenarija, koji se temelje na različitim pretpostavkama o tome kako će se osnovni demografski procesi mijenjati u budućnosti; projekcije stanovništva mogu se shvatiti kao scenariji „što-ako“ koji poboljšavaju razumijevanje demografske dinamike: pokazuju kako bi se veličina i struktura stanovništva mijenjale kada bi tijekom cijelog razdoblja na koje se projekcija odnosi vrijedile zadane pretpostavke o demografskim trendovima.
promjena broja stanovnika	<i>population change</i>	Razlika između veličine populacije na kraju i na početku određenog razdoblja; jednaka je zbroju prirodnog prirasta i neto migracije (uključujući korekcije); negativna promjena javlja se kad su obje sastavnice negativne ili kad je jedna sastavnica negativna, a ima veću apsolutnu vrijednost od druge.

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
pronatalitetna/ pronatalistička politika	<i>pronatalist policy</i>	Javna politika usmjerena na povećanje broja rođenih (nataliteta).
proporcija	<i>proportion</i>	Poseban oblik omjera (koeficijenta) u kojem je brojnik uključen u nazivnik; kad se pomnoži sa 100, naziva se postotkom, na primjer postotak žena u populaciji omjer je broja žena (u brojniku) i broja žena + muškaraca (u nazivniku).
prosječna dob	<i>mean age</i>	Prosječna dob članova neke populacije.
prosječna dob pri sklapanju prvog braka	<i>mean age at first marriage</i>	Prosječna dob žena ili muškaraca koji su tijekom kalendarske godine sklopili prvi brak.
prosječna dob žena pri rađanju	<i>mean age of women at childbearing</i>	Prosječna dob žena koje su tijekom kalendarske godine rodile dijete.
prosječna dob žena pri rađanju prvog djeteta	<i>mean age of women at first birth</i>	Prosječna dob žena koje su tijekom kalendarske godine rodile prvo dijete.
prosječna veličina kućanstva	<i>average household size</i>	Prosječan broj članova po kućanstvu; dobiva se dijeljenjem broja stanovnika u privatnim kućanstvima s brojem privatnih kućanstava.

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
prosječno stanovništvo	<i>average or mean population</i>	Vidjeti: stanovništvo sredinom godine.
prosječno trajanje generacije	<i>mean length of generation</i>	Pojednostavljeno, prosječno vrijeme između rođenja roditelja i rođenja njihova potomstva u populaciji; za procjenu trajanja generacije najčešće se uzima prosječna dob majki pri rađanju.

R

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
radna snaga	<i>labour force</i>	Zaposleni i nezaposleni koji aktivno traže posao.
razina obrazovanja	<i>educational attainment</i>	Najviša završena škola.
red rođenja	<i>birth order</i>	Redni broj novorođenčeta u odnosu na svu prethodno živorođenu djecu iste majke, tj. broj prethodno živorođenih plus živorođeno dijete na koje se red rođenja odnosi.

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
registar stanovništva	<i>population register</i>	Sveobuhvatna baza podataka o svim stanovnicima u nekoj zemlji, u kojoj se bilježe svi demografski događaji za sve stanovnike; podaci u registru stanovništva kontinuirano se ažuriraju kako bi u svakom trenutku bile dostupne aktualne informacije o populaciji.
reproduktivne godine života	<i>childbearing years</i>	Godine života u kojima ljudi postaju roditelji; za žene, u statističke svrhe, obično obuhvaćaju raspon od 15 do 49 ili od 15 do 44 godine; za muškarce je reproduktivna dob šira i, premda se rjeđe mjeri, obično se uzima raspon od 15 do 59 ili od 15 do 79 godina.
rezidencijalno stanovništvo	<i>resident population</i>	Osobe koje imaju prijavljeno stalno ili privremeno prebivalište u nekom mjestu i koje: 1) žive u tom mjestu godinu i više dana, 2) namjeravaju živjeti u tom mjestu godinu i više dana, 3) nisu privremeno odsutne iz tog mjesta godinu i više dana i 4) ne namjeravaju biti privremeno odsutne iz tog mjesta godinu i više dana.
rod	<i>gender</i>	Rod i spol dva su različita koncepta; spol se odnosi na biološke atribute koji razlikuju muškarce i žene, odnosno to je biološka kategorija koja se temelji na tjelesnim karakteristikama, dok se rod odnosi na društvenu stranu

POJAM

POJAM
NA ENGLISKOM

DEFINICIJA

spola, odnosno na uloge, ponašanja, aktivnosti i norme koje se povezuju uz muški ili ženski spol; za razliku od spola rod ima društveno i kulturološko značenje i obuhvaća niz identiteta i izraza te se pojedinci mogu poistovjećivati s rodom koji je različit od njihova spola pri rođenju.

S

POJAM

POJAM
NA ENGLISKOM

DEFINICIJA

selektivna
migracija

selective migration

Migracija koja se temelji na specifičnim karakteristikama ili atributima; „selektivna“ je jer se ne javlja slučajno, nego je potiču neki čimbenici (primjerice, dob); odnosi se na to da nisu svi u jednakoj mjeri skloni preseljenju, nego su mu neki članovi populacije (primjerice, mladi odrasli ljudi) skloniji.

sintetička
kohorta

synthetic cohort

Hipotetična kohorta, dobije se primjenom periodskih stopa iz uzastopnih dobnih skupina, a podaci izgledaju kao da potječu iz stvarne kohorte; upotrebljava se, primjerice, pri izradi tablica doživljenja, izračunu očekivanog trajanja života i pri izradi stope ukupnog fertiliteta.

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
smještajna jedinica, smještaj	<i>dwelling</i>	Stambena jedinica u kojoj ljudi žive; mjesto namijenjeno za stanovanje.
specifična stopa fertiliteta prema dobi	<i>age-specific fertility rate</i>	Stopa fertiliteta koja se odnosi na specifičnu dob, odnosno povezuje broj živorođenih čije su majke određene dobi s brojem žena te iste dobi, a računa se kao omjer broja živorođene djece koje su rodile žene određene dobi (to je u brojniku razlomka) i broja svih žena te dobi (u nazivnik ulaze sve žene, one koje su rodile i one koje nisu); obično se izražava kao broj živorođenih na 1000 žena (u promilima).
specifična stopa mortaliteta prema dobi	<i>age-specific death rate</i>	Stopa mortaliteta koja se odnosi na specifičnu dob, odnosno povezuje broj umrlih određene dobi s brojem ljudi te iste dobi, a računa se kao omjer broja umrlih određene dobi (to je u brojniku razlomka) i broja stanovnika te dobi (u nazivniku razlomka); obično se izražava kao broj umrlih na 1000 stanovnika (u promilima).
specifična stopa mortaliteta prema uzroku smrti	<i>cause-specific death rate</i>	Broj smrtnih slučajeva koji se mogu pripisati određenom uzroku na 100.000 stanovnika u određenoj godini.

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
spol	<i>sex</i>	Vidjeti: rod.
stabilno stanovništvo	<i>stable population</i>	Stanovništvo s konstantnom dobnom strukturom, koje se razvija ako se stope mortaliteta i fertiliteta dugo ne mijenjanju (barem 70 godina); pritom broj stanovnika može rasti ili padati, no svaka dobna skupina mora rasti ili padati u istoj mjeri, tako da relativna veličina svake dobne skupine, u odnosu na druge dobne skupine, ostaje ista; stabilno stanovništvo koje niti raste niti pada naziva se stacionarnim stanovništvom; stabilno stanovništvo zatvoreno je stanovništvo (nema migracije).
stacionarno stanovništvo	<i>stationary population</i>	Tip stabilnog stanovništva koje se ne smanjuje i ne raste, tj. ima nultu stopu rasta jer je broj umrlih jednak broju živorođenih; ovo je koncept koji se upotrebljava u izradi tablica mortaliteta.
standardizacija	<i>standardisation</i>	Skup tehnika koje demografi primjenjuju kako bi u što većoj mjeri uklonili učinke razlika u strukturi stanovništva (često prema dobi) pri uspoređivanju populacija.
stanovništvo početkom godine	<i>population on 1 January</i>	Procjena broja stanovnika nekog područja na početku godine (obično 1. siječnja ili, u nekim slučajevima, 31. prosinca prethodne godine).

POJAM	POJAM NA ENGLJSKOM	DEFINICIJA
stanovništvo radne dobi	<i>working age population</i>	Odnosi se na stanovnike u određenome dobnom rasponu, za koje se smatra da mogu participirati na tržištu rada, a isključuje one koji su premladi ili prestari da bi bili ekonomski aktivni; u međunarodnim usporedbama obično je taj dobni raspon od 15 do 64, a u razvijenim zemljama od 20 do 64 godine.
stanovništvo sredinom godine	<i>mid-year population</i>	Procjena broja stanovnika nekog područja sredinom godine (obično se kao sredina godine uzimaju datumi 30. lipnja ili 1. srpnja); često se upotrebljava kao nazivnik za izračun demografskih stopa.
starenje stanovništva	<i>population ageing</i>	Vidjeti: demografsko starenje.
stogodišnjaci	<i>centenarians</i>	Ljudi u dobi od 100 i više godina; oni u dobi od 110 i više godina nazivaju se superstogodišnjacima; polusuperstogodišnjaci dosegili su dob od 105 godina.
stopa bračnosti	<i>marriage rate</i>	Broj sklopljenih brakova na 1000 stanovnika u nekoj populaciji u zadanome razdoblju (obično unutar jedne kalendarske godine); ne računa se broj osoba koje sklapaju brak, nego broj sklopljenih brakova.

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
stopa emigracije	<i>emigration rate</i>	Broj odseljenih (emigranata) na 1000 stanovnika.
stopa imigracije	<i>immigration rate</i>	Broj doseljenih (imigranata) na 1000 stanovnika.
stopa letaliteta	<i>case fatality rate</i>	Postotak umrlih od određene bolesti među svim osobama kojima je bolest dijagnosticirana u određenom razdoblju.
stopa mortaliteta	<i>death rate</i>	Vidjeti: opća stopa mortaliteta.
stopa mortaliteta dojenčadi	<i>infant mortality rate</i>	Broj umrle živorođene djece koja još nisu proslavila svoj prvi rođendan; izražava se na 1000 živorođene djece u kalendarskoj godini.
stopa nataliteta	<i>birth rate</i>	Vidjeti: opća stopa nataliteta.
stopa neonatalnog mortaliteta	<i>neonatal mortality rate</i>	Broj živorođene djece umrle tijekom prva 4 tjedna života; izražava se na 1000 živorođene djece u kalendarskoj godini.
stopa neto migracije	<i>net migration rate</i>	Razlika između broja doseljenih i broja odseljenih izražena na 1000 stanovnika; mjeri neto učinak imigracije (doseljavanja) i emigracije (odseljavanja) na stanovništvo nekog područja; može biti pozitivna (veći broj doseljenih nego odseljenih) i negativna (veći broj odseljenih nego doseljenih).

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
stopa neto reprodukcije	<i>net reproduction rate</i>	Broj djevojčica koje žene u prosjeku rode, pod pretpostavkom da se godišnje stope po kojima rađaju žensku djecu ne mijenjaju; za razliku od bruto stope reprodukcije, uzima u obzir to da sve žene ne dožive kraj svoga reproduktivnog razdoblja; kad je u populaciji bez migracije vrijednost ovog pokazatelja 1, to znači da svaka generacija majki rađa točno onoliko kćeri koliko treba da ih zamijene u sljedećoj generaciji; usporediti s definicijom totalne stope fertiliteta i bruto stope reprodukcije.
stopa nezaposlenosti	<i>unemployment rate</i>	Udio nezaposlenih u radnoj snazi, pri čemu se nezaposleni definiraju kao osobe koje su sposobne i voljne raditi te aktivno traže posao.
stopa perinatalnog mortaliteta	<i>perinatal mortality rate</i>	Broj fetalnih smrti nakon 22 tjedna trudnoće (kasni fetalni mortalitet) i broj umrle dojenčadi u prvom tjednu života; izražava se na 1000 živorođene djece u kalendarskoj godini.
stopa pobačaja	<i>abortion rate; rate of abortion; miscarriage rate</i>	Broj pobačaja na 1000 žena reproduktivne dobi u određenoj godini.

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
stopa postneonatalnog mortaliteta	<i>post-neonatal mortality rate</i>	Broj umrle dojenčadi stare od 28 dana do navršene prve godine; izražava se na 1000 živorođene djece u kalendarskoj godini.
stopa prevalencije kontracepcije, stopa primjene kontracepcije	<i>contraceptive prevalence rate</i>	Postotak žena reproduktivne dobi koje se koriste barem jednom metodom kontracepcije; ako nije drukčije navedeno, obično se odnosi samo na žene koje su u braku ili u vezi (tj. žive s partnerom) te uključuje i moderne i tradicionalne metode kontracepcije.
stopa prirodnog prirasta	<i>rate of natural increase</i>	Stopa po kojoj se stanovništvo povećava (ili smanjuje) u određenoj godini zbog više (ili manje) živorođenih u odnosu na umrle; obično se izražava na 1000 stanovnika sredinom godine; jednaka je razlici između stope nataliteta i stope mortaliteta.
stopa ranoga neonatalnog mortaliteta	<i>early neonatal mortality rate</i>	Broj umrle dojenčadi u prvom tjednu života; izražava se na 1000 živorođene djece u kalendarskoj godini.
stopa rasta stanovništva	<i>rate of population growth</i>	Pokazatelj koji mjeri koliko se brzo mijenja veličina stanovništva; to je stopa po kojoj neka populacija u određenom razdoblju (često na godišnjoj razini) raste ili pada zbog prirodnog prirasta i neto migracije; može biti pozitivna (rast stanovništva) i negativna (pad stanovništva), a u rijetkim situacijama i nulta.

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
stopa razvoda	<i>divorce rate</i>	Broj razvedenih brakova na 1000 stanovnika u nekoj populaciji u zadanome razdoblju (obično unutar jedne kalendarske godine); ne računa se broj osoba koje se razvode, nego broj razvedenih brakova.
stopa sklapanja braka	<i>marriage rate</i>	Vidjeti: stopa bračnosti.
stopa ukupnog fertiliteta	<i>total fertility rate</i>	Prosječan broj živorođene djece koju bi žena koja preživi svoje reproduktivne godine rodila tijekom života kad bi prošla kroz reproduktivnu dob uz stope rađanja prema dobi u godini za koju se pokazatelj računa; pokazuje fertilitet hipotetične – a ne stvarne – kohorte žena i ne pokazuje prosječan broj djece koji će žene stvarno roditi; jedan od najupotrebljavanijih pokazatelja fertiliteta za komparativne analize jer ne ovisi o dobnoj strukturi ženskog stanovništva i jer pruža najbolju sliku o tome koliko djece žene trenutačno rađaju; sažima u jedan broj specifične stope fertiliteta prema dobi; može podcijeniti ili precijeniti stvarnu razinu fertiliteta ako se dob pri rađanju mijenja tijekom vremena.

POJAM	POJAM NA ENGLESKOM	DEFINICIJA
stopa ukupnog razvoda	<i>total divorce rate</i>	Udio brakova za koje se očekuje da će završiti razvodom prije određene godišnjice braka (često, primjerice, 35.) ako stope razvoda prema trajanju braka ostanu nepromijenjene; temelji se na pretpostavci da su parovi koji se vjenčaju u određenoj godini tijekom braka izloženi istom riziku za razvod kao parovi koji se u toj godini razvedu, a različito su dugo u braku.
stopa ukupnog sklapanja prvog braka	<i>total first- marriage rate</i>	Udio žena ili muškaraca koji sklope brak pod uvjetom da stope sklapanja braka u relevantnoj kohorti ostanu konstantne tijekom razdoblja kad su te osobe u dobi od 15 do 49 godina; izračunava se zbrajanjem specifičnih stopa sklapanja prvog braka prema dobi; za dobno specifičnu stopu sklapanja braka računaju se omjeri između broja osoba koje sklapaju (prve) brakove i svih osoba u odgovarajućoj dobnoj skupini, a ne samo onih koje nisu u braku.

T

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
tablica doživljenja	<i>life table</i>	Demografska tehnika koja u tabličnom obliku prikazuje očekivano trajanje života i vjerojatnost umiranja u svakoj dobi za određenu populaciju; simulira mortalitet populacije u različitim životnim dobima, koristeći se specifičnim stopama mortaliteta prema dobi koje se primjenjuju na hipotetičnu kohortu rođenih od 100.000; osim u analizi mortaliteta tablica doživljenja može se primjenjivati u analizi bilo kojeg skupa podataka koji mjeri trajanje vremena do pojave nekog događaja.
tablica mortaliteta	<i>mortality table</i>	Vidjeti: tablica doživljenja.
tempo-činak	<i>tempo effect</i>	Iskrivljenja u periodskim pokazateljima uzrokovana promjenama u vremenu pojave demografskih događaja (primjerice, rođenja, smrti, braka i sl.); na primjer, u slučaju fertiliteta, povećanje prosječne dobi pri rađanju pomiče rađanje u kasniju dob, neizbježno dovodeći do podcijenjene razine fertiliteta mjerene stopom ukupnog fertiliteta; u demografskoj

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
		literaturi predložene su različite metode za ispravljanje tempo- učinaka.
tip kućanstva	<i>type of household</i>	Kategorizacija kućanstava u različite tipove s obzirom na sastav i odnose među osobama koje zajedno žive; na primjer, samačka i višečlana kućanstva, obiteljska i neobiteljska kućanstva, jednoobiteljska i višeobiteljska kućanstva, višegeneracijska kućanstva, privatna i institucionalna kućanstva.
tip obitelji	<i>type of family</i>	Kategorizacija obitelji koja se odnosi na položaj člana unutar obitelji; u Hrvatskoj su tipovi obitelji: bračni par bez djece, bračni par s djecom, majka s djecom, otac s djecom, izvanbračni par bez djece, izvanbračni par s djecom, životni partneri bez djece, životni partneri s djecom, neformalni životni partneri bez djece, neformalni životni partneri s djecom.
totalna stopa fertiliteta	<i>total fertility rate</i>	Vidjeti: stopa ukupnog fertiliteta.
totalna stopa razvoda	<i>total divorce rate</i>	Vidjeti: stopa ukupnog razvoda.
totalna stopa sklapanja prvog braka	<i>total first-marriage rate</i>	Vidjeti: stopa ukupnog sklapanja prvog braka.

U

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
unutarnja migracija	<i>internal migration</i>	Preseljenje ljudi unutar određene zemlje preko političkih ili administrativnih granica; unutarnji migranti u Hrvatskoj osobe su koje su promijenile mjesto (naselje) stanovanja unutar zemlje u određenoj kalendarskoj godini.
unutarnje raseljena osoba, prognanik	<i>internally displaced person</i>	Osoba slična izbjeglici, koja je ostala živjeti u svojoj zemlji, ali je bila prisiljena napustiti svoj dom ili mjesto uobičajenog stanovanja.
uobičajeno mjesto stanovanja	<i>usual residence</i>	Mjesto u kojem osoba živi i provodi većinu svoga dnevnog odmora, bez obzira na moguću kraću odsutnost, primjerice zbog odlaska na putovanje iz nekog razloga.
urbanizacija	<i>urbanisation</i>	Demografski i prostorni rast urbanih područja; rast udjela stanovništva koje živi u urbanim sredinama.
urbano	<i>urban</i>	Odnosi se na prostornu koncentraciju ljudi čiji su životi organizirani oko nepoljoprivrednih aktivnosti; zemlje se razlikuju prema načinu na koji klasificiraju stanovništvo kao „urbano“

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
		(naspram „ruralnog“); obično se naselje s populacijom od 2000 i više stanovnika smatra urbanim; popis definicija koje zemlje primjenjuju objavljuje se godišnje u <i>Demografskom godišnjaku Ujedinjenih naroda</i> .
uzrok smrti	<i>cause of death</i>	Svako stanje koje je izravno prouzročilo smrt (specifična bolest ili ozljeda).
		
POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
vanjski migrant	<i>international migrant</i>	Vidjeti: međunarodni migrant.
višeobiteljsko kućanstvo	<i>multi-family household</i>	Kućanstvo u kojem članovi pripadaju barem dvjema užim obiteljima ili kućanstvo u kojem članovi barem dviju užih obitelji žive zajedno s drugim osobama koje ne pripadaju nijednoj obitelji.
vitalna statistika	<i>vital statistics</i>	Podaci o vitalnim događajima, osobito o rođenjima (živorođenima i mrtvorodenima) i smrtima; najčešće uključuje i podatke o sklopljenim i razvedenim brakovima.

POJAM	POJAM NA ENGLJSKOM	DEFINICIJA
vitalni događaj	<i>vital event</i>	U demografiji, odnosi se na važne životne događaje, poput rođenja, smrti, braka i razvoda; oni događaji koji se odnose na mortalitet, fertilitet, brak i razvod; podaci o tim događajima prikupljaju se vitalnom statistikom i upotrebljavaju u analizi demografske dinamike i trendova.
vitalni indeks	<i>vital index</i>	Broj živorođenih na 100 umrlih osoba u nekoj populaciji.
vrijeme udvostručavanja	<i>doubling time</i>	Broj godina potrebnih da se stanovništvo nekog područja veličinom udvostruči (da broj stanovnika postane dvaput veći), s obzirom na trenutačnu stopu rasta stanovništva; ako je stopa rasta stanovništva negativna, onda se naziva vremenom prepolavljanja.
		
POJAM	POJAM NA ENGLJSKOM	DEFINICIJA
zamjenski fertilitet	<i>replacement-level fertility</i>	Razina fertiliteta pri kojoj par ima onoliko djece koliko treba da ih (svoje roditelje) ta djeca zamijene u sljedećoj generaciji; ona razina fertiliteta koja bi održala stabilnost populacije (nulti rast) tijekom

POJAM	POJAM NA ENGLISKOM	DEFINICIJA
zatvorena populacija	<i>closed population</i>	vremena, uz uvjet konstantnih stopa fertiliteta i nulte neto migracije; zamjenska razina fertiliteta jest razina fertiliteta pri kojoj žene iste kohorte imaju točno dovoljno kćeri (u prosjeku) da „zamijene“ sebe same u populaciji; stopa neto reprodukcije od 1 jednaka je zamjenskoj razini; stopa ukupnog fertiliteta također se može upotrijebiti za označavanje zamjenske razine; danas, u uvjetima niskog mortaliteta, zamjenska stopa ukupnog fertiliteta iznosi 2,1 – dvoje djece „zamjenjuje“ roditelje, a dodatnih 0,1 uzima u obzir višak rođenih dječaka u odnosu na djevojčice i žene koje ne prežive do kraja reproduktivne dobi; razina zamjenske stope ukupnog fertiliteta ovisi o vrijednosti: primjerice, kad očekivano trajanje života iznosi 30 godina, zamjenski fertilitet iznosi oko petero djece po ženi.
završeni fertilitet	<i>completed fertility</i>	Vidjeti: kohortni fertilitet.

Ž

POJAM	POJAM NA ENGLLESKOM	DEFINICIJA
živorođeni	<i>live births</i>	Dijete rođeno živo, koje pokazuje bilo koji znak života pri rođenju.
životni tijek / životni ciklus	<i>life course/life cycle</i>	Slijed važnih životnih događaja ili stanja koji se javljaju ili kroz koje pojedinac (ili neka skupina, primjerice obitelj ili kućanstvo) prolazi tijekom vremena; u demografiji, obično se prate sociodemografske faze kroz koje ljudi prolaze od rođenja do smrti, kao što su školovanje, zaposlenje, formiranje kućanstva i obitelji, sklapanje braka i partnerstva te umirovljenje.
životni vijek	<i>life span</i>	Gornja granica ljudskog života; trenutačno je maksimalni životni vijek 122 godine i 164 dana, dob koju je verificirano doživjela Francuskinja Jeanne Calment, koja je preminula 1997.

Ivan Čipin

sveučilišni je nastavnik zaposlen od 2004. godine na Katedri za demografiju Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Trenutačno je u zvanju redovitog profesora i na Ekonomskom fakultetu na sveučilišnom studiju predaje kolegije Ekonomska demografija, Demografske metode i modeli, Analiza anketnih podataka te kolegij *Demography* na programu studija na engleskom jeziku.

Voditelj je Centra za longitudinalne populacijske studije (CLPS). Znanstveno se usavršavao iz statističkih metoda i tehnika na sveučilištima u Essexu, Beču, Firenci i Ljubljani. Dvapat je bio gostujući istraživač na Max Planck Institutu za demografska istraživanja u Rostocku.

Suraduje s vodećim europskim demografskim istraživačkim centrima: *Max Planck Institute for Demographic Research*, *Vienna Institute of Demography* i *Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute*. Suradnik je mreže vodećih europskih demografskih centara *Population Europe*. Konzultant je Ujedinjenih naroda za demografiju, te zajedno s demografskim stručnjacima UN-a sudjeluje u izradi nove runde projekcija stanovništva za zemlje bivše Jugoslavije.

Sudjeluje u implementaciji vodećih longitudinalnih istraživačkih infrastruktura u Europi iz društvenih znanosti (središnji su im fokus demografske teme): SHARE (*Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe*) i GGP (*Generations & Gender Programme*), koje se financiraju iz istraživačkog programa Europske komisije Obzor, pod prioritetom izvrsna znanost, kao projekti od najvećeg značaja prepoznati od strane Europskoga strateškog foruma za istraživačke infrastrukture (ESFRI). Trenutačno sudjeluje na dva kompetitivna znanstvena projekta financirana iz programa Obzor 2020 i Obzor Europa.

Član je vodećih međunarodnih udruženja demografa, *International Union for the Scientific Study of Population* (IUSSP) i *European Association for Population Studies* (EAPS). Redoviti je sudionik najuglednijih međunarodnih demografskih konferencija i recenzent za međunarodne časopise koji su indeksirani u bazama WoS i Scopus. Objavljuje rezultate svojih istraživanja u uglednim međunarodnim časopisima poput *European Journal of Ageing*, *Research on Aging*, *Comparative Population Studies* i dr. Tematika su njegovih znanstvenih istraživanja i istraživački interesi: nizak fertilitet u Hrvatskoj i Europi s posebnim naglaskom na zemlje jugoistočne Europe, starenje stanovništva i dugovječnost te demografija obitelji i kućanstava.

Petra Međimurec

od 2014. radi na Katedri za demografiju Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Doktorirala je 2017., a od 2022. u znanstveno-nastavnom je zvanju docentice. Izvodi nastavu iz kolegija na integriranom prijediplomskom i diplomskom sveučilišnom studiju (iz kolegija Ekonomska demografija, Demografija, Analiza anketnih podataka, Demografske metode i modeli), na programu studija na engleskom jeziku (iz kolegija *Demography*) i na stručnom studiju (iz kolegija Osnove demografije).

S ciljem znanstvenog usavršavanja pohađala je brojne tečajeve usmjerene na pripremu, analizu i vizualizaciju podataka, uključujući tečajeve u organizaciji prepoznatih institucija poput Instituta za demografska istraživanja Max Planck. Služi se naprednim demografskim i statističkim metodama i dobro poznaje softvere STATA i R.

Angažirana je kao konzultantica za demografiju od strane Ujedinjenih naroda i sudjeluje u izradi nove runde projekcija stanovništva za Hrvatsku i zemlje u regiji. Članica je nacionalnog tima koji radi na implementaciji longitudinalne istraživačke infrastrukture GGP (*Generations & Gender Programme*) u Hrvatskoj.

Trenutačno sudjeluje u provedbi dvaju europskih kompetitivnih znanstvenih projekata: *Non-intended health, economic and social effects of the COVID-19 epidemic control decisions: Lessons from SHARE* (SHARE-COVID19), koji se financira iz programa Obzor 2020, i *The Generations and Gender Programme Preparatory Phase Project* (GGP-5D), koji se financira iz programa Obzor Europa. Članica je Centra za longitudinalne populacijske studije (CLPS).

Sudjelovala je kao autorica i izlagačica na više međunarodnih znanstvenih konferencija, uključujući one u organizaciji vodećih međunarodnih demografskih udruženja.

Radovi su joj objavljivani u znanstvenim časopisima koji su indeksirani u bazama WoS i Scopus, uključujući časopise *European Journal of Ageing* i *Comparative Population Studies*. Dosad je recenzirala više radova za inozemne i domaće znanstvene časopise, uključujući radove za časopise koji su indeksirani u bazama WoS i Scopus. Aktivna je članica dvaju međunarodnih demografskih udruženja: IUSSP (*International Union for the Scientific Study of Population*) i EAPS (*European Association for Population Studies*). Njezini istraživački interesi uključuju demografiju obitelji i kućanstava, *life-course* demografiju te demografsko starenje.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
demografije i useljeništva

DEMO
GRAFSKI
POJMOVNIK